ઉર્દુ હુવલ યામુઈન

જાંબાઝ મુસલિમ

(અનજુમન તરક્કીએ ઇસ્લામ સીરીઝ નંબર ૭)

હઝરત ખ્વાજા હસન નિઝામી સાહેબ કે

ઉર્દુ રિસાલે પરસે લિખને વાલે

નિઝામુદ્દીન એ. કુરેશી

પાચપટી, અહમદાબાદ.

છપાકર શાયે કરનેવાલે

અરાકીને અનજુમન તરક્કીએ ઇસ્લામ

કીયા કુઈ, અહમદાબાદ.

બિલા કીમત

એક આનાકી ટીકીટ ભેજકર મુફ્ત મંગવા લિજીયે

છપ રહા હય   છપ રહા હય

અન કરીબ શાયે હોગા

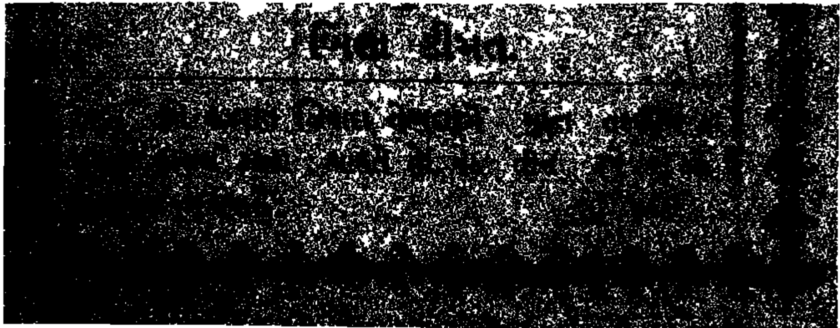
પંજસુરા.

આજતક પંજસુરે કે નામસે યા ઔર નામસે કુરઆને મજીદકી સુરતે યા અરબી દુઆએંકી જીતની કિતાબે શાયે હુઈ હય ઉનમે સેહેતકા ખ્યાલ બોહોતહી કમ રખા ગયા હય જીસ્સે પઢનેવાલે ગલત પઢકર ફાયદે કે બજાય નુકસાન ઉઠાતે હય હમને ખાસ એહતિમામ સે પંજસુરા તૈયાર કિયા હય જો ઈનશા અલ્લાહ મુમકિન કોશિશ કે સાથ સહી નજરપર છપ કર શાયેકીન તક પહોંચેગા. ઈસમે સુરએ યાસીન, સુરએ ફતહ, સુરએ વાકેઆ, સુરએ અર રહેમાન, સુરએ મુલ્ક, સુરએ મુઝમ્મિલ સુરએ નબા, દુઆએ ગંજુલ અર્શ, દુરુદે તાજ દુરુદે લખી, દુઆએ કદેહ અહદનામા, અલ્લાહ ઔર ઉસકે રસુલ સલ૦ ઔર હઝરત પીરાનેપીર રદી૦ કે નવાનુ નામ, દુરુદે અકબર, હફ્ત હયકલ વગયરા ઉનકે પઢનેકી તરકીબ ઔર ફઝીલત કે સાથ દરજકી હય ગુજરાતી હુરૂફમય મુમકિન મેહનતકે સાથ શાયે હોનેવાલા યેહી પંજસુરા પહેલા હય પક્કી સુનેહરી જીલ્દ કે સાથ હીનાઈ કાગઝ ઔર સુફેદ ચિકને કાગઝકા હદીયા એક રૂપિયા, સાદી જીલ્દ ઔર રદ્દ કાગઝકે દસ આને

અમીર હસન નિઝામી

પાચપટી—અહમદાબાદ

૭૮૬ હુવલ'ફુલ ચામુઈન

જાંબાઝ મુસલિમ.

હઝરત ખ્વાજા હસન નિઝામી સાહેબ કે

ઉર્દુ રિસાલે પર સે ગુજરાતી હુરૂફમે લિખને વાલે

નિઝામુદ્દીન એ કુરેશી.

પાચપટી અહમદાબાદ.

છપવાકર શાએ કરનેવાલે

અરાકીને અનજુમન તરકકીએ ઈસલામ.

કડીયાકુઈ અહમદાબાદ.

પહેલીબાર, ૨૦૦૦ સને ૧૩૪૩ હિજરી

બિલા કીમત.

જો હઝરાત ઝિયાદા તેઅદાદમે મુફત તકસીમ કરકે સવાબ હાસલ કરના ચાહતે હો વો તીન રૂપે સેંકડે કે હિસાબસે મગવાલે

અમદાવાદ પાનકોરને નાકે આવેલા
શ્રી મનહર પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં
મોતીલાલ ગણપતરામે છાપ્યું

ગુઝારિશ.

અનજુમનકી તરફસે રિસાલએ " તાકીદે નમાઝ " તીન હઝારકી તેઅદાદમે છપવાકર મુફ્ત તકસીમ કિયા અવર આમ તવરમે હર જગા ઉસકો પસંદ કિયા ગયા બાઅઝ અહબાબને તો હર મહીને અયસે રસાયલ છપવાકર મુફ્ત તકસીમ કરનેકી ફરમાયશ કી લેકિન છપવાઇ કાગઝ અવર દીગર લવાઝિમાતકા રૂપ્યા કહાંસે આયે ઇસકી કોઈ તરકીબ નહી બતાઇ, ખયર યે કામ અલ્લાહ કે વાસ્તે કિયા જાતા હય ઇસલિયે અલ્લાહ કો મનઝુર હોગા તો વો ઇસકે વસાયલ પયદા કર દેગા. કોશિશ હમારા કામ હય ફલ દેના ખુદા કે હાથમેં હય.

યે રિસાલા મેરે પીરો મુરશદ સય્યદી વ મવલાઈ હઝરત ખ્વાજા હસન નિઝામી સાહબ દહેલવીને હઝારોકી તેઅદાદમેં છપવાકર મુફ્ત તકસીમ કિયા અવર ગુજરાતી હરફમેં છપવાકર મુફ્ત તકસીમ કરનેકા અનજુમનકો ઇરશાદ ફરમાયા જીસસે યે રિસાલા આજ ગુજરાતી હરફમેં શાયે હો રહા હય.

મુસલમાન અપને મઝહબ પર કયસે મઝબુત અવર પુખ્તા હોતે હંય ઇસકા દસ રિસાલેમેં બયાન હય. મુસલમાન મઝહબકે લિયે જાન દેના આસાન સમજતે હંયે મગર મઝહબ જયસી કીમતી શયકો દુર કરના ગવારા નહીં કરતે. ઇસ

રિસાલે મે અગલે ઝમાને કે બહાદુર અવ્ર મઝહબ પર મર મિટને વાલે મુસલમાનો કે હાલાત કે સાથ હી ઇસ ઝમાને કે બે મિસ્લ તુર્ક મુસલમાન મઝાલુમોકે દર્દનાક હાલાતભી હૈંય, ઉમ્મીદ હય કે ઇસ રિસાલે કો પઢકર મુસલમાનાને ગુજરાત અપને પેશરવ શોહદા કે હાલાતને સબક હાસિલ કરીગે

હમારે મુકાબલે કે લિયે બિરાદરાને વતન કી તરફ સે "શુધ્ધી" તેહરીક શુરૂ કી ગઈ હય જીસને ફાયદે કે ઈવઝ મુલ્ક કો નિહાયત નુકસાન પહોચાયા હય શુધ્ધી કે બાનીકા ચાહે વો મકસદ હો લેકિન હકીકત [illegible] કે હિન્દુસ્તાન કઈ બરસા કે લિયે ઇસ તેહરીક કે બાઇસ પીછે પડ ગયા મુસલમાન અબતક ગફલતમે પડે થે અવ્ર બિરાદરાને વતન કી તરફસ બિલકુલ ગાફિલ, લેકિન ખુદાકા શુક્ર હે કે અબ વો કુચ્છ ચોકે હય લેકિન યે ચોકના વહા તક કોઇ ફાયદેમદ ન હોગા જહાંતક યે મઝહબ કે [illegible] પાબન્દ ન હો જાયે, મઝહબહી એક અયસી ચીઝ હય કે મુસલમાન ઉસકે પાબંદ હોકર દીન અવ્ર દુનિયા મે સુર્ખરૂહ હાસલ કર સકતે હય

ગુજરાતમે અયસે મકામ બોહોતસે હય જહા યે શુદ્ધી કી બલા મુસલમાનોકા ગલા ઘોટ સકતી હય, અવ્ર જો મુસલમાન અપને ભાઇયો કો ઇસ બલાસે બચા સકતે હય વો બિલકુલ ગાફિલ હય. એક ભાઇકા દુસરે ભાઈપર ક્યા હક હય વે ભુલે બયઠે હય ઉનકો ચાહિયે કે આપ

ગફલતકો દુર કરે ઔર આકેબતકી ભલાઇ કે ખાતિર અપને દિહાતો મે પડે હુવે મઝહબસે ગાફિલ મુસલમાનોકી ખબર લેં, વર ન કહીં યે ગફલત હશ્ર કે મયદાનમે આકાએ નામદાર સરદારે દોજહા નબીએ આખિરૂઝઝમા હઝરત મુહમ્મદ સલ૦ કે સામને શરમીંદા ન કરે.

ઇસ રિસાલેકી છપાઈ મે સય્યદી વ મવલાઈ હઝરત ખ્વાજા હસન નિઝામી સાહબને મુનાસિબ રકમ ઇનાયત ફરમાઈ હય ઔર દીગર બિરાદરાને તરીકતને ભી હિસ્સા લિયા હય.

અનજુમનકી દીન ખિદમાતકો ખુદાવંદ કરીમ કુબુલિયતકા શર્ફ ઇનાયત ફરમાયે ઔર મુસલમાનોકો ઇસકી ઇમદાદપર આમાદા કરે. આમીન.

પાચપટી અહમદાબાદ. } **નિઝામુદ્દીન કુરેશી**
પ્રે૦ અન્જુમન તરક્કીએ ઇસલામ

જાંબાઝ મુસલિમ

મરગયે મગર મુરતદ ન હુએ.

અય મુસલિમ ભાઈઓ! યે રિસાલા "જાંબાઝ મુસલિમ" ઇસ વાસ્તે શાયે કિયા જાતા હય કે તુમ ખુદભી ઇસકો પઢો ઔર અપને બીવી બચ્ચોંકોભી સુનાવ ઔર ખાસકર ઉન ના સમજ મુસલમાનોંકે સુનાવ ઔર ઉનકે કાનતક ઇસ કિતાબ કે સચ્ચે કિસ્સે પહોંચાવ જો ગયર મઝહબવાલોં કે ઝોરો ઝુલ્મ ઔર દંગવા ઔર લાલચ્યા દબાવકે સબબ મુરતદ હોના ચાહતે હો.

મેંને અપના ફર્ઝ યે રિસાલા તયાર કરકે અદા કરદિયા અબ હર મુસલમાનકા યે ફર્ઝ બાકી હય કે વોહ ઝુરૂરત કે મકામાત પર ઇસ રિસાલેકા મઝમુન પહોંચાયે ઔર મુસલમાનોંકો ભી પઢાયે ઔર સુનાયે તાકે વોહ સબ અપને જાંબાઝ ભાઇયોંકી બહાદુરી પર ફખ્ર કરેં મુસલમાન બચ્ચોંકો હર સ્કુલ ઓર મદરિસે મંય યેહ વાકિઆત સુનાને ઝુરૂરી હંય.

ઉનકો અભીસે બતાના ચાહીયે કે મુસલમાન અપને દીનકે. કયસે આશિક હોતે હંય કે જાનેં દેદીં, આગ મંય જલે, આરોંસે ચીરે ગયે, માર ખાઈ, સબ કુછ સહા, બરદાસ્ત કિયા મગર કયા મજાલ જો કુફ્રકા કલિમા મુંહસે નિકાલા હો અવ્ર દીને ઈસલામસે ફિરનેકા ઈરાદાભી કિયા હો.

દેખો મુસલમાન ભાઈયો! યે ચીઝેં ઘર ઘર મંય પહોચાને કી હંય ઈન્હી સચ્ચી બાતોંસે કવમેં ઝિન્દા રહા કરતી હંય અવ્ર ઉનકી ઝિંદગી તરક્કી પાયા કરતી હય. ગફ્લત ન કાહલી ન કરના, યેહ રિસાલા ઇસ કિસમ કે બોહોતસે રિસાલે જો મંય પંદરવેં દિન હિફ્ઝતો ઇશાઅતે ઈસલામકે લિયે શાયે કિયા કરતા હું હર મુસલમાન તક પહોચા દેના.

ઇસ રિસાલે કી કીમત બોહોત કમ રખી ગઈ હય અવ્ર સબ રિસાલે ઇસી તરાહ કમ કીમત રખે જાતે હંય તાકે ફુઇયાઝ મુસલમાન બોહોતસી તેઅદાદ ઇનકી મુફ્ત તકસીમ કરનેકો ખરીદ સકેં. યે રિસાલે મુસલમાનોંકી ઈમદાદસે તઈયાર હોતે હંય. યાઅને મુસલમાન ઉનકી તઇયારી કે લિયે ચંદા દેતે હંય મગર ચંદા કાફી નહી હય. બોહોત કમ

હય ઔર ખર્ચ જિયાદા હય. લિહાઝા મુસલમાનોંકો ચેબી ફર્ઝ હય કે ઝકાત ખયરાત, સદકાતં કે રૂપેમે ઈસ કારે ખયરકી મદદ કરેં.

ઇસ રિસાલે કે હવાલે સબ દુરસ્ત હંય ઔર જીન કિતાબોંસે વાકેઆત લિયે ગયે હંય વોહ સબકી સબ મોઅતબિર ઔર મશહુર માની હુઇ કિતાબેં હંય.

(હઝરત ખ્વાજા) હસન નિઝામી (સાહેબ)

બિસમિલ્લા હિર રહમા નિર રહીમ

ઇસ્લામી રસુલ મોહમ્મદ રસુલુલ્લાહ સલ૦ જબ અરબ મય જલવા અફરોઝ હુએ અઉર આપને અલલ-એલાન "તવહીદ" કી તબલીગ શુરૂકી, શિર્કકી મઝમ્મતકી, અલ્લાહકે માસિવા તમામ મઅબુદોંકો બાતિલ કહા અઉર ઉનકે માનને વાલોં અઉર પુજને વાલોંકો ગુમરાહ બતાયા તો પરસ્તારાને બાતિલ આપકી દુશમની પર આમાદા હો ગયે. એહલે મકકાને આપ પર નિહાયત જબરો તશદ્દુદ કિયા, આપકો તરેહ તરેહકી તકલીફેં પહોંચાની શુરૂ કીં, લેકિન આપ નિહાયત સબાતો ઇસતિકલાલ કે સાથ હર કિસમકે મેઝાલિમ બરદાશ્ત કરતે રહે અંઉર ઇસલામકી ઇશાઅત ફરમાતે રહે.

આં હઝરત સલ૦ને એક દિન કોહે સફા પર ચઢકર કુરેશકો નામ બ નામ પુકારા. અઉર જીસવક્ત કુરેશકા પુરા મજમા હો ગયા તો આપને સબકી તરફ મુખાતિબ હોકર ફરમાયા કેઃ—" અય એહલે કુરેશ! તુમ મુઝકો સચ્ચા જાનતે હો યા નહીં?" કુરેશને યક ઝબાન હોકર કહા.—' હમ તુમકો સચ્ચા જાનતે હંય. તુમને કભી ઝુઠ નહી બોલા. તુમ અમીન

હો અ૦ર સાહિર હો ” તબ આપને ફરમાયાઃ—“ તુમ મેરી બાત સુને, મેં તુમકો ખુદાએ વાહિદ ઝુલજલાલકી ઈબાદતકી તરફ બુલાતાહું, તુમ શિર્કસે બાઝ આવ બુત પરસ્તી છોડ દો અ૦ર સિદક દિલસે કલેમએ તઈયબા પઢો.”

જીસ વકત આપ તકરીર ખતમ કર ચુકે તો અબુ લેહેબને જો નિહાયત સંગદિલ અ૦ર સિયાહ કલ્બ કાફિર થા કહા—“ તુમ પર હલાકત હો. કયા ઈસી વાસ્તે તુમને હમ કો જમા કિયા થા ? ” ઈસકે બાઅદ કુરેશકા મજમા મુનતશિર હો ગયા.

(શમમુત તવારીખ)

આં હઝરત સલ૦ જીસ કદર બાતિલ પરસ્તોકી ઈસલાહ કે લિયે કોશિશ ફરમાતે થે ઉસી કદર વોહ નાહક શનાસ આપકો નરાહ તરાહકી અઝીયતેં દેતે થે. અઈયામે હજ મેં જબકે દુર દુરસે લોગ આતે થે અ૦ર આં હઝરત સલ૦ ઉનકો દઅવતે ઈસલામ દેને જાતે થે તો કુફ્ફારે કુરેશ પુકારતે થે કે—“ યે સાહિર હય ઈનકી બાત ન સુને અ૦ર અપને બાપ દાદા કે દીન પર કાયમ રહો.”

ઉમ્મે જમીલ અબુલહબકી બીબી જંગલમેં જાકર કાટે ચુન લાતીથી અવર આપકી રાહમેં બિછા દેતીથી તાકે પાયે મુબારક લહુ લુહાન હો જાયેં. કુફ્ફારે કુરયશ આપકો ખુદાકી ઇબાદતમેં મશગુલ દેખકર આપકા મઝાક ઉડાતે, આપકો સાહિર, કાહિન અવર મજનુન કેહતે લેકિન આપ સબર ફરમાતે થે.

એક દિન આં હઝરત સલ૦ ખાનએ કઅબામેં નમાઝ પઢ રહે થે કે અકબા બિન અબી મુઈત આયા અવર આપની ચાદરકો ખુબ બટા. જબ આપ સિજદે મેં ગયે તો આપકી ગરદનમેં ફંદા ડાલકર બલ દેને શુરૂ કિયે, હત્તા કે આપકા દમ ઘુટને લગા લેકિન આપ ઇતમિનાને કલ્બકે સાથ સિજદે મેં પડે રહે અવર " સુબ્હાના રબ્બીઅલ અઅલા " કેહતે રહે. ઇતનેમેં હઝરત અબુબકર રઝી૦ તશરીફ લાયે અવર અકબાકો હટાકર કહા કે.—

"તુમ અયસે નેક શખ્સકે કત્લકે દરપય હો, કે જો અલ્લાહકો અપના રબ કહેતા હય અવર ઝાહિર નશાનીયોંકે સાથ ખુદાકી તરફસે તુમ્હારે પાસ આયા હય"

(સુરએ અલ મોઅમિન)

યે કેહનેપર ચંદ શરીરૂન્નફસ લોગોંને હઝરત

અબુ બકર રદી૦ કો ભી ડાઢી પકડકર ઇસ કદર મારા કે આપ બેહોશ હો ગયે.

(બુખારી)

' એક દિન આ હઝરત સલ૦ કાઅબે મેં નમાઝ પઢ રહે થે કે કુફ્ફારે કુરયશ સેહેનમેં જમા હુએ અવ્ર અબુજેહેલકી તેહરીક પર અકબાને એક નજાસત આલુદ ઓઝડી બ હાલતે સિજદા આપ પર ડાલદી. ઇસ અરસેમેં હઝરત ફાતેમા ઝેહરા તશરીફ લાઈ અવ્ર આપને અપને વાલીદકી પીઠપરસે નજાસતકો દુર કિયા."

(બુખારી)

ચદ રોઝ કે બાઅદ કુફ્ફારે કુરયશને એક દુસરા તરીકા આઝાર પહોચાનેકા નિકાલા. ઉન્હોને બાહમ યે અહદ કિયા કે જો શખ્સ મુસલમાન હો જાયે ઉસકો હર તરાહકી તકલીફ અવ્ર અઝીયત પહોંચાઇ જાયે, યહાનક કે આજીઝ હોકર ખુદહી બાઝ આ જાયે અવ્ર ઇસ્લામકી આયંદા તરકકી મેહદુદ હો જાય. મગર શયદાઇયાને હકકે સામને જીસમાની આઝાર ક્યા ચીઝ હય, જીસકદર ઇનપર સખતી હોતી થી ઉસી કદર ઉનકા ઈસતિકલાલ બઢતાથા.

"એક દિન હઝરત અબુ બકર (રદી૦) ને કાબએ મેં ય અલ્લાહ તઆલાકી તવહીદ બ્યાન કી અવ્ર ઇસલામ કે ફઝાયલ બ્યાન કિયે. ઇસ કુસુર પર કુફ્ફારને ઉનકો ઇસ કદર મારા કે ઉનકે કબીલે બનુ તમીમ કો ઉનકી મવતકા યકીન હો ગયા, ચંદ આદમી ઉનકો કપડે મેં લિપેટ કર ઘર લે ગયે શામ કે વકત ઉનકી ઝબાન ખુલી તો બજાયે ઇસકે કે અપની તકલીફ ઝાહિર કરતે કલમએ તવ્હીદ પઢને લગે," (અસદુલ ગાબ્બા)

હઝરત બિલાલ બિન રિયાહકો કુફ્ફાર લોહેકી ઝિરાહ પેહનાકર ધુપમેં ડાલ દેતે થે. નવજવાન લડકે ઇનકો મકકેકી પહાડીયો પર ઘસીટતે લેકિન ઉનકી ઝબાનસે હર વકત "અહદુન" "અહદુન" નિકલતા-થા હઝરત બિલાલ ઉમઇયા બિન ખલફકે ગુલામ થે, વો આપકો તરેહ તરેહકી અઝીયતેં દેતા, ગરમીયોંમે દો પહેરકે વકત મકકેકી તપતી હુઇ રેત પર હર રોઝ આપકો નંગી પીઠ લીટા દેતાથા અવ્ર ઉપરસે એક ભારી પત્થર સીનેપર રખકર કેહતાથા કે જબતક ઇસલામકો ન છોડોગે ઇસી તરાહ અઝીયત દેતા રહુંગા મગર સાબિત કદમકો કિસી તરાહ લગઝીશ ન હુઇ, ગરમીસે જીસ્મમેં આગ લગતીથી, ઝબાન

સુખકર કાંટા હોજાતી થી અવ્વર નઝેકીસી કયફીયત તારી હોતી થી લેકિન આપ કેહતેથે—"ઇસલામ નહીં છોડુંગા." દીનકો ઈસ મુસીબતમેં સામનાથા, રાતકો ઉમઈયાકા હુકમથા કે એક તંગો તારીક મકાનમેં બંદ કરકે સુબેહતક કોડે મારે જાયે, કુછ અરસે તક આપ ઇન્હી મુસીબતોંમેં મુબતિલા રહે. આખિર એક શબકો હઝરત અબુબકરકા ઉસ તરફ ગુઝર હુવા અવ્વર હઝરત બિલાલકી દર્દનાક હાલત દેખી સુબેહકો ઉમઈયાકે પાસ પહોંચે અવ્વર ચાલીસ ઓકીયા ચાદી અવ્વર અપને એક ગુલામ નસ્તાસકે એવઝમેં હઝરત બિલાલકો ખરીદકર આઝાદ કરદિયા.

(સનન ઇબ્ને માજા)

હઝરત સુહેબ રૂમી રદી૦ કો કુફફાર લોહેકી ઝિરાહ પેહનાકર નિહાયત તેઝ ધુપમેં ડાલ દેતે થે ફિર બદનમેં કાટે ચિભોતે અવ્વર કહેતેઃ— "ઇસલામ છોરદે." લેકિન હઝરત સુહેબ તમામ તકલીફોંકો બરદાશ્ત કરતે થે અવ્વર કેહતેથેઃ—"અગર જાન નિકલ જાએગી તબભી ઈસલામ નહીં છોડુંગા."

(અસદુલ ગાબા)

હઝરત અબુઝર ગફફારી રદીને જબ ખાનએ કાબામેં અપને ઇસલામકા એઅલાન કિયા તો ઇન-

પર હર તરફસે કુફ્ફાર ટુટ પડે અૌર ખુબ ઝદો કોબ કિયા યહાંતકકે આપ બેહોશ હોકર ગિર પડે જબ હોશ આયાતો કલેમએ તવહીદ ઝબાનપર થા.

(મુસલિમ)

હઝરત અબુ ફુકયાહ અફલહા રદી૦ સફ્વાન બિન ઉમઈયાકે ગુલામ થે. કુફ્ફાર ઉનકે પાઉંમેં બેડીયાં ડાલકર ધુપમેં લિટા દેતે ફિર પુસ્તપર એક પત્થરકી ચટાન રખ દેતે, યહાંતક કે વોહ બેહોશ હો જાતે. એકદિન સફ્વાનને ઉનકે પાઉંમેં રસ્સી બાંધી અૌર આદમીયોંકો હુકમ દિયા કે ઘસીટતે હુએ લેજાવ અૌર તપતી હુઈ ઝમીન પર લિટાદો. જબ ગરમ રેતપર આપકો લિટા દિયા ગયા તો સફ્વાનને આપકા ગલા ઘોટા અૌર કહા—"ઈસલામ છોડદે" લેકિન આપને ઈસલામ છોડનેસે ઈનકાર કિયા અૌર કલેમયે તવહીદ પઢતે રહે.

(અસદુલ ગાબ્બા)

હઝરત ઉસમાન રદી૦ બિન અફ્ફાન જબ ઈસલામ લાયે તો ઈનકે ચચાને નિહાયત બે દરદીકે સાથ ઉનકો મારા અૌર રસ્સીસે બાંધકર ઘસીટા અૌર કહાઃ—"ઈસલામ છોડદે" લેકિન હઝરત ઉસમાનને

કહા:-"અય ચચા! અગર જાનસેભી માર ડાલોગે તબભી ઈસલામ નહીં છોડુંગા." ફિર કલેમએ તઈયબા પઢને લગે.

(તઝકાત)

હઝરત ઝુબયર બિન અવામ રદી૦ જબ ઈસલામ લાયે તો ઉનકે હકીકી ચચાને ઉનકો ચટાઈ મેં લપેટ કર કોનેમેં ખડા કરદિયા ઔર ચારો તરફ ધુંવાં કરદિયા જીસસે હઝરત ઝુબયરકા દમ ઘુટને લગા લેકિન આપને કહા-"અય ચચા! ખ્વાહ કયસીહી અઝીયત પહોચાવ લેકિન મે અબ ઈસલામ નહીં છોડુંગા"

(રિયાઝુલ નનઝરહ)

હઝરત અબદુલ્લાહ બિન મસઉદ રદી૦ને જબ ઈસલામ કુબુલ કિયા ઔર ખાનએ કઅબામેં કુરઆને મજીદકી ચંદ આયતેં પઢી તો કુફ્ફારને ઉનકો ગાલીયા દીં ઔર ઈસકદર મારા કે ચહેરા લહુ લુહાન હો ગયા. ફિર કહા-"નયે દીનકો છોડદે વરન ઈસસે ઝિયાદા અઝીયત પહોંચાઈંગે." ઉન્હોંને કહા-:- "જબ તક સાસ બાકી હય ઈસલામ નહીં છોડુંગા."

(અસદુલ ગાબ્બા)

"હઝરત ઉમર રદીoકી બહેન ફાતિમા બિન્તુલ ખત્તાબ જબ ઈસલામ લાઈ અ૦ર હઝરત ઉમર રદી૦ કો માઅલુમ હુવાતો વોહ ઉનકે ઘર પહોંચે અ૦ર કહા –" કયા તુમ મુસલમાન હો ગઈ હો. ?" જનાબે ફાતિમાને મુકુત ઇખતિયાર કિયા તબ હઝરત ઉમર રદી૦ને ઇનકો નિહાયત બે રહેમી કે સાથ મારા, યહાં તકકે ઉનકી નાક અ૦ર મુહસે ખુન જારી હો ગયા. આખિર ઉન્હોને કહા –" અય બે રહેમભાઈ! મ'ય બિલાશક મુસલમાન હો ચુકી હું. અબ ચાહે તુમ કુચ્છ હી કરો લેકિન મ ય ઈસલામ નહી છોડ સકતી" ઈસી તરાહ હઝરત સઈદ બિન ઝયદ કો જો હઝરત ઉમર રદી૦ કે બેહનોઇ થે હઝરત ઉમર રદી૦ને બોહોત મારા અ૦ર ઉનકા સર દિવારોસે ટકરાયા લેકિન ઉન્હોને ભી યેહી કહા કે'–' અય ઉમર! હમકો મરના મનઝુર હય લેકિન ઇસલામ છોડના ગવારા નહીં."

ઇન દોનો ફિદાઇયાને ઇસલામકી ઈસતિકામત દેખ કર હઝરત ઉમરને કહાઃ–" અચ્છા જો કલામ મોહમ્મદ (સલ૦) પર નાઝિલ હુવા હય મુઝકોભી સુનાવ." જબ ઉનકો સુરએ તાહા સુનાઇ ગઈ અ૦ર યે આયત પઢી ગઇઃ–

'ખાલિકે ઝમીનો આસમાનને ઉસકો નાઝિલ ફરમાયા."

તબ હઝરત ઉમર બહોત મુતાઅસ્સર હુવે અવ્વર આ હઝરત કી ખિદમતમે પહોંચકર મુસલમાન હો ગયે.

(બહદુલ ઇસલામ)

' હઝરત અમ્માર રદી૦ અવ્વર ઉનકે વાલિદ યાસિર રદી૦ અવ્વર ઉનકી વાલિદા સુમઇયા યે તીનો મુસલમાન હો ગયે થે એક રોઝ અબુ જેહેલને ઉન્હે સફફાકી કે સાથ બયના જફો ઝુલમ કિયા કે હઝરત યાસિરકા તો ઉસી તકલીફસે ઇનતિકાલ હો ગયા અવ્વર બીબી સુમઇયાકોભી નેઝા મારકર શહીદ કર દિયા ગયા"

એક દિન ફિર અબુ જેહેલ ને મએ અપને સાથીયોકે હઝરત અમ્માર રદી૦કો મારના શુરૂ કિયા આ હઝરત સલ૦ને દેખાકે અમ્માર પિટ રહે હે તો ફરમાયા –

"અય આલે યાસિર! સબર કરો કે તુમ્હારા મકાન જન્નત હય"

હઝરત અમ્માર રદી૦ તરેહ તરેહકી તકાલીફ સેહતે રહે. ઉનકે હાથ પાઉ બાંધકર તપતી હુઇ પત્થરકી ઝમીન પર ડાલ દિયા જાતા, ઉનકે સીને પર પત્થરકી ગર્મ સિલ રખદી જાતી અવ્વર કહા જાતા.–

"ઇસલામકો છોડ દો," લેકિન યે અલ્લાહ વ રસુલકી મોહબ્બતમે મહવ થે, હર કિસ્મકી તકલિફે બરદાશ્ત કરતે ઔર કલેમએ તઇયબા પઢતે યે."

(અસદુલ ગાબ્બા)

હઝરત જનાબ ઈબ્ને અરસ રદી૦ ઉમ્મે અનમાર કે ગુલામ થે જબ વોહ ઈસલામ લાયે તો કુફ્ફારને લોહા ગર્મ કર કે ઉનકે સરપર રખા. ઉનકો બિરેહના કરદિયા જાતાથા ઔર ગર્મ રેતપર લિટાકર ગર્મ પત્થર સીનેપર રખા જાતા ફિર માર પડતીથી. એક દિન હઝરત ઉમર રદી૦ને ઉનકી પીઠ દેખી તો કહાઃ "આજતક અયસી પીઠ મેરી નઝરસે નહી ગુઝરી" હઝરત જનાબને જવાબ દિયા કે –"ઝાલિમોને અંગારોં પર લિટાકર મુઝકો ઘસીટા થા લેકિન મે ને ઈસલામકો નહીં છોડા.'

(અસદુલ ગાબ્બા)

હઝરત અયાશ બિન અબી રબીયા ઔર હઝરત સલમા બિન હુશ્શામ જબ ઈસલામ લાયે તો કાફ્રોંને દોનો કે પાઉ એક રસ્સીસે બાંધકર ગર્મ રેતપર ઘસીટા ઔર કહા –" ઇસલામ છોડદો." લેકિન ઉન્હોંને ઇન્કાર કિયા, ફિર ઉનકો ઝદો કોબ કિયા ગયા.

ઉન્હોંને કહા-"હમ જાન દે દેંગે મગર ઇસલામ ન છોડીગે"

(તબકાત)

હઝરત સાઅદ બિન અબી વિકાસ રદી૦ જબ ઇસલામ લાયે તો ઉનકે વાલિદ ઉનકો મારતે થે, ભુકા પ્યાસા રખતે થે, યહા તકકે ઝોઅફકી વજેહસે આપ બેહોશ હો જાતે. જબ હોશ આતા તો આપ કેહતે-"મે ઇસલામ નહી છે ડુગા." ફિર કલેમએ તઇયબા પઢતે.

(મુસલિમ)

હઝરત ખાલિદ બિન સઈદ રદી૦ને જબ ઈસલામ કુબુલ કિયા તો ઉનકે વાલિદનેભી ઉનકો સખ્ત સરઝનશકી. ઉનકા ખાના પીના બદ કરદિયા, રસ્સીસે હાથ બાધકર ઉનકો ઝદો કોબ કિયા જાતા, રાતકો એક તગો તારીક કોઠરી મે બદ રખા જાતા, લેકિન ઉન્હોંનેભી ઇસલામ છોડનેસે સાફ લફઝોમે ઇનકાર કર દિયા

(તબકાત)

હઝરત મસઅબ બિન ઉમયર રદી૦ ને જબ ઈસલામ કુબુલ કિયા તો ઉનકે ઘરવાલે ઉનસે સખ્ત

નારાઝ હુએ ઔર ઉનસે કહા કે·—"ઇસ નયે દીનકો છોડદો" લેકિન હઝરત મસઅબને જવાબ દીયા.—"મ ય ઇસલામકો કભી નહી છોડુંગા" ઇસ જવાબકો સુનકર ઉનકે ચંદ સંગદિલ રિશ્તેદારોને ઉનકો નિહાયત બે રહેમીકે સાથ ઝદો કોબ કિયા. તરેહ તરેહકી તકલીફે પહોચાઇ ઔર ઘરસે નિકાલ દિયા લેકિન હઝરત મસઅબને ઇસલામ નહી છોડા ઔર કદમએ તવહીદપર કાયમ રહે.

(મિશકાતુલ અનવાર)

હઝરત આમિર બિન ફહીરાકો મુસલમાન હોને પર કાફિરોંને સખ્ત અઝીયતે પહોંચાઈ; ઉનકો નિહાયત બે રહેમી કે સાથ ઝદો કોબ કિયા ગયા, હાથ પાઉં બાધકર કાટે ચિખોચે ગયે. ગલેમે રસ્સી બાધકર ઘસીટા ગયા લેકીન આપ ઇસલામ પર સાબિત કદમ રહે ઔર એક લમહે કે લિયે ઇમાન ન બદલા.

(મિશ્કાતુલ અનવાર)

ઉમ્મે અબીદા ઔર મહેદિયા યે દોનો અબદુદ્દ-દારકી લોડીયા થીં. જબ યે મુસલમાન હુઇં તો કાફિરોને ઉનકો બડી બે રહેમીકે સાથ મારા. રાત રાત ભર ઉનસે અનાજ પિસવાયા લેકિન યે ઇસલામ પર સાબિત કદમ રહીં. (ફત્હુલ અઝીઝ)

લસીના રદી૦ જબ મુસલમાન હુઇ તો હઝરત ઉમર રદી૦ ને (જો ઉસવકત તક ઈસલામ નહીં લાયે થે) બડી બે દરદી કે સાથ ઉનકો મારા યહાં તક કે ઉનકે મરમે સ ખુન નિકલને લગા. જબ હઝરત ઉમર મારતે મારતે થક ગયે તો કહા – "મૈને રહેમકી બિના પર નહીં પલકે તુમકો બસ વજેહસે છોડ દિયા હય કે મેં થક ગયાહું." આખિર ઉનકો હઝરત અબુબક્ર રદી૦ ને ખરીદ કર આઝાદ કર દિયા

(ઉસવએ સહાબિયાત)

ઝનીરા રદી૦ જબ ઈસલામ લાઈ તો અબુ જેહેલ ને ઉનકો નિહાયત બે રહેમીકે સાથ ઝદો કોબ કિયા અવ્ર તરેહ તરેહકી દર્દનાક તકલીફ પહોચાઈ યહાં તક કે વો નાબીના હો ગઈ. અબુ જેહેલ ને કહા – "અય અવરત! લાતો ઉઝઝાને તુઝે અંધા કરદિયા." ઝનીરાને જવાબ દિયા –' લાતો ઉઝઝાકો અપનેહી હાલકી ખબર નહી વો મુઝે કયા અંધા કરીંગે."

(ઉસવએ સહાબીયાત)

ઉમ્મે હબસ રદી૦ જબ મુસલમાન હુઇ તો અસવદ બિન અબ્દે યગુસને ઉનકો બોહોત મારા. હઝારોં ઝુલ્મ તોડે અવ્ર કહા –" નયે દીનકો છોડદે

પર ન હલાક કર દુંગા." ઉમ્મે હબસ રદી૦ને કહા -
"જો ચાહે સો કરો લેકિન મેં ઈસલામ નહીં છોડુંગી.
આખિર ઈનકો હઝરત અબુબકર રદી૦ને ખરીદ કર
આઝાદી દિલવાઈ.

નેહદીયા રદી૦ બની નેહદકી લોડી થીં. જબ
ઉન્હોને ઈસલામ કબુલ કિયા તો કુફ્ફારને ઉનકોભી
બોહોત મારા, તરેહ તરેહ કે ઝુલ્મ કિયે, હર કિસમકી
અઝીયતે પહોચાઈ લેકિન યે ઈસલામ પર સાબિત
કદમ રહીં.

ઈમાન લાને વાલી ઔર ઝુલ્મો સિતમ બરદાશ્ત
કરને વાલી અવરતોકી—નિસબત જનાબ આયશા
સિદ્દીકા રદી૦ ફરમાતી હય -

" હમકો કિસી અયસી મોમિનાકા હાલ માઅલુમ
નહીં કે જો ઈમાન લાકર ફિર મુરતદ હુઈ હો."

દુનિયાકી લાલચ ઈસલામસે
બરગશ્તા ન કર સકી.

ઈબતિદાએ ઈસલામ મેંયે મુસલમાન બિલકુલ
તંગદસ્ત ઔર ફ઼ાકા મસ્ત થે. દુશમનાને ઈસલામ
દવલતો સરવતકે ઝરીયે મુરતદ બનાનેકી કોશિશ કરને

લગે. ચુનાચે હઝરત મોહમ્મદ બિન સલમા રદી૦ એક યહુદી અસમઆ કે કર્ઝદાર થે. કરઝા બોહોત ઝિયાદા થા. એક દિન યહુદીને હઝરત ઈબ્ને સલમાસે સખ્ત તકાઝા કિયા અઓર બુરા ભલા કહા. ફિર બોલા – "અય ઈબ્ને સલમા! અગર તુમ ઈસ્લામકો છોડદો અઓર યહુદી બન જાવ તો મય અપના તમામ કરઝા મુઆફ કર દુંગા. અઓર તુમ્હે બોહોતસા માલોઝર દુંગા." યહુદી કે જવાબ મે હઝરત મોહમ્મદ બિન સલમા રદી૦ને કહા –"અય શખ્સ! અગર તુ પહાડ કે બરાબર ચાંદી અઓર સોના મેરે સામને પેશ કરે તબભી મંય ઈસલામકો નહી છોડ સકતા. હાં, જો તેરા કરઝા વાજીબુલ અદા હય વો મેં જલ્દ અદા કર દુંગા." (સનન ઈબ્ને માજા)

હઝરત મહીસા બિન આઅવાનભી એક યહુદી અશરફકે બોહોત ઝિયાદા મકરૂઝ થે. અશરફને કહા – "અય મહીસા! અગર તુમ મોહમ્મદકા સાથ છોડ દો અઓર નયા મઝહબ તર્ક કરદો તો મંય કરઝા મુઆફ કર દુંગા," હઝરત મહીસાને કહા.–"અયસા હરગિઝ નહી હો સકતા. મય તુમ્હારા કરઝા અદા કરદુંગા."

(અબુ દાઉદ)

હઝરત કઅબ બિન માલિકકા વાકેઆ હય કે ગઝવએ તબુકકી અહમ શિરકત કે બાઈસ રસુલુલ્લાહ સલ૦ ઉનસે નારાઝ હો ગયે થે. જબ આં હઝરત સલ૦કી નારાઝગીકી ખબર એક ઈસાઈ રઈસ શાહે ગસ્સાનકો પહોંચી તો ઉસને હઝરત કઅબ બિન માલિક કો એક ખત ભેજા. જીસમેં લિખા થા–"અય કઅબ! મુઝે મઅલુમ હુવા હય કે મોહમ્મદ તુમસે નારાઝ હો ગયે હંય પસ મંય તુમકો લિખતા હુ કે અબ તુમ ઈસલામ છોડકર મેરે પાસ ચલે આવ. મે તુમારી ગમખ્વારી કરૂંગા, તુમકો બડા દરજા દુંગા." જબ કાસિદને યે ખત હઝરત કઅબકી ખિદમત મેં પેશ કિયા તો આપ ને પઢકર ઉસકો તનુર મેં ડાલ દિયા અ૦ર કાસિદસે કહા–" જાવ, અપને આકાસે કેહ દેના કે હમ મઝહબ ફરોશ નહીં હંય" ફિર આં હઝરત સલ૦કી ખિદમત મેં હાઝિર હોકર અપને કુસુરકી મુઆફી ચાહી. (બુખારી)

સહાબએ કિરામકી જાંનિસારી અ૦ર ઉનકે સબાતો ઈસતિકલાલકો પઢકર યુરપકા એક ઈસાઈ મુહકકક મુસન્નફ એપાલોજી ગોડફ્રે હેગ અપની કિતાબકે સફહે ૬૬ અ૦ર ૬૭ પર લિખતા હય કેઃ–

"ईसाई ईसको याद रखें तो अच्छा होके मोहम्मदके मसायलने वो दीनी नशा आपके पयरवो मंय पयदा किया जीसको यसुअ मसीह के पयरवोंमे तलाश करना बे फायदा हय. जब यसुअ मसीहको सुलीपर ले गये तो उनके पयरवोंने रिफाकत न की. वो भाग गये, उनका दीनी नशा जाता रहा अवर अपने मुकतदाको मवतके पंजे मंय गिरफ्तार छोडकर चल दिये. बरअकस उसके मोहम्मदके पयरव अपने मजलुम पयगमबरके गिर्द जमे रहे अवर आपके बचाव मंय अपनी जाने खतरेमे डालकर कुल दुशमनोपर आपको गालिब कर दिया."

मकसुद ये हयके मुसलमान लोग मुसलमान होने के बाअद अपने दीनपर कायम रहेते हंय. ईसाईयोकी तराह बदलते नही.

एक अवर ईसाई मोहककक मी आर. अेल. बोसवर्थ लेकचरोने ईसलाम में लिखता हे—"मंय बिला खवफे तरदीद ये कहेता हुं के मोहम्मद के पयरवोंने जीसकदर वफादारी अवर जांनिसारीका सुबुत अपने पयगमबर के साथ दिया किसी पयगम्बर के मुतबईनने नहीं दिया. जरा शुब्हा नहीं

હય કે મુહમ્મદ કે પયરવ ગાયત દરજે મુસતકલ મિઝાજ અવર વફાદાર થે. આજભી લાખો મુસલમાન હઝરત મોહમ્મદકે નામપર જાન દેને કે લિયે આમાદા નઝર આતે હેંય અવર ઉનકે સાથ સબસે ઝિયાદા મોહબ્બત રખના અપના ઈમાન સમઝતે હ.ય.

(લેકચરાને ઇસલામ સફા ૩૩)

મુખતલિફ મમાલિકમેં મુસલમાંનો પર ઝુલ્મો સિતમ

સને ૮ હિજરીમે ઈસહાક બિન દાઉદ શાહે હબશાને મુસલમાનો પર તરેહ તરેહ કે ઝુલ્મો સિતમ કિયે. હઝારો મુસલમાનોકો તહે તયગ કિયા. ઉસને એલાન કિયા કે જો શખ્સ ઈસલામ છોડ દેગા આરામ પાયગા વરન સખ્ત સઝાયેં દી જાયગી. ઈસ એલાનકો સુનકરભી મુસલમાન અપને પાક મઝહબ પર કાયમ રહે અવર એક શખ્સનેભી ઈસલામકો ન છોડા. આખિર ઈસહાક બિન. દાઉદને મુસલમાનોકો ગુલામ બનાકર ફરોખ્ત કરના શુરૂ કિયા. લેકિન એક મુસલમાનને ભી મુરતદ હોના કબુલ ન કિયા. ચંદ રોઝ બાઅદ બાદશાહકા ઈનતિકાલ હો ગયા અવર ઉસકે ઝુલ્મો સિતમભી

ઉસકે સાથહી દફન હો ગયે. ઈસી હબશ મેંય નજાશી બાદશાહકે ઝમાને મય બેહોતસે મુસલમાન કુફ્ફારે કુરયશકે મઝાલિમસે બેઝાર, હોકર અવ્ર હિજરત કરકે આયેથે. નજાશીને ઈસલામી મુહાજેરીનકે સાથ અચ્છા સુલુક કિયા.

(સીરત ઈબ્ને હુશશામ હાશીયા ઝાદુલ
મઆદ જુઝ અવ્વલ)

સને ૧૦૯૯ ઇસવીમે જબ બયતુલ મુકદ્દસકો ફતેહ કરલિયા તો ઉસ વકત સત્તર હઝાર મુસલમાનો કો મેહેઝ ઇસલામ પર કાયમ રહેનેકે જુર્મ મય તહે તયગ કિયા ગયા, મુસલમાનોંને જાન દેના કુબુલ કિયા લેકિન ઈસલામકો ન છોડા.

(હિસ્ટરી ઑફ ઈસલામ આરથર ગિલમેન એમ. એ.)

સને ૧૪૯૮ ઇસવીમેં ઇસ્પેનમેં જો મુસલમાનો પર મઝાલિમ હુએ ઉનકી તફ્સીલ તારીખુલ ઇસલામ જીલ્દ અવ્વલ મુસનનિફા સઈયદ ઝાકિર હુસયન રમઝીમે ઈસ તરાહ દરજ હેય.

" મુસલમાનોંકો મેહેઝ મુસલમાન હોનેકી વજેહસે હર તરાહ ઝલીલો ખ્વાર કિયા જાતા અવ્ર સતાયા જાતા થા. ઉનકે મઝહબકો મમનુઅ કરાર દિયા ગયા, અવ્ર

ઈસાઇ બનાનેકી સઈ વ કોશિશ કી ગઇ, લેકિન મુસલમાનોંને નિહાયત જવાં મરદીકે સાથ ઈસલામ છોડનેસે ઇનકાર કિયા. ઇસપર ઇસાઇયોને મઝાલિમમેં ઔરભી ઈઝાફા કર દિયા. સને ૧૪૯૮ ઇંસવીમે તુંદખો કારડીનલ ઝમીનેઝને ઇસલામપર કાયમ રહેનેવાલોં કે વાસ્તે આમ તવરપર ઝુલ્મો ઉકુબતકા હુકમ દે દિયા. મુસલમાનોંસે કહા ગયા કે ઇસાઇ બનો યા જાનસે હાથ ધોવ ? લેકિન મુસલમાન નિહાયત ઈસતિકલાલકે સાથ અપને મઝહબ પર કાયમ રહે ઔર અપના ઘરબાર છોડકર કોહસ્તાને અલબશારાતકી તરફ ચલે ગયે. યહાભી ઝાલિમ જા પહોંચે ઔર ઉનપર ઝુલ્મો સિતમ કિયા. બોહોતસે મુસલમાન મર્દ, અવરતે, બચ્ચે એક જામે મસજીદમેં પનાહ ગુઝીન હુએ થે. ઉનકો બારૂદસે ઉડા દિયા ગયા. જબ ઝુલ્મો સિતમ હદસે ઝિયાદા બઢ ગયા તો મુસલમાન છુપકર ઇબાદત કરને લગે પોશીદા તોર પર નમાઝે પઢતે,મુ કર્રરરા વકતો પર વુઝુ કરતે, ઈન લોગોમેં સે અગર કિસીકો ઈસલામ કે તરીકે પર ઇબાદત કરતે હુએ દેખ લિયા જાતાતો ઝિંદા આગમેં જલાદિયા જાતા સને ૧૫૦૧ ઇસવીમેં ગરનાતા, અશબેલીયા ઔર કરતુબામેં

ઈસાઈયોકી બે રહેમી હદસે ઝિયાદા બઢ ગઈથી. મયદાનમે લકડીયાં જમે કરકે આગ જલાઈ જાતી અવર રોજ મરરા મુસલમાન મર્દ, અવરતે બચ્ચે ઇસમેં ઝિંદાહી ડાલ દિયે જાતે. સને ૧૫૯૮ મેં ઇસાઈયોને મુસલમાનોકો મિટાને કે લિયે ઇનતિહાઈ કોશિશ કી. ગરનાતાકે લાટ પાદરીને બાદશાહસે ફરમાન જાહિર કરાયા કે મુસલમાન એક દિનકે અ દરહી અપને કદમી કવાનીન તર્ક કરદે, અપને નામ બદલ ડાલે લેકિન મુસલમાનોને અગ્ગા કરનેસે ઇનકાર કિયા અવર જાન દેનેકો તયાર હો ગયે જીન મુસલમાનોને ગારોમે પનાહ લી ઉનકો ધુવ સે હલાક કર દિયા ગયા. ફિલીપ સોવમને સને ૧૬૧૦ મે દસ લાખ મુસલમાનોકો મેહેજ ઇસલામપર કાયમ રહેને કી વજેહ મે જબરન અફરીકાકી તરફ જીલા વતન કર દિયા અવર બિલકુલ બે સરો સામાનીકી હાલતમે સહિલોપર ઉતાર દિયા જો મુસલમાન મુલકકે અ દરની હિસ્સોમેં રહેતે થે જીનકી તેઅદાદ દો લાખથી ઉનકો ઇસ્પેનકી સરહદ પાર ફ્રાન્સકી તરફ નિકાલ દિયા ગયા. ઇનમેં બોહોતસે રાસ્તેકી સખતીયોસે રાસ્તેહીમેં મર ગયે. જો બચે વો નિહાયત

બુરી હાલતસે ઇસલામી મમાલિક મે હિજરત કર કે પહોંચે. ફતેહ ગરનાત મે ફિલપ સુવમ કે ઝમાને તક તીસ લાખ મુસલમાન સ્પેનસે મેહેઝ ઇસલામ પર કાયમ રહેને કે જુર્મમેં નિકાલે ગયે, યહાંતક કે સ્પેનમેં એક મુસલમાન ભી ન રહા. "

(તારીખે ઇસ્લામ હિસ્સા-૧)

સને ૧૮૭૪ મેં નવાહે અફ્રીકામે જબ સલીબી જંગ હુઈતો ઇસાઇઓને અફ્રીકા કે એક કસ્બેકો જીસમે મુસલમાન આબાદ થે જલાકર ખાકસ્તર કર દિયા. મુસલમાનોને જલકર ખાક હો જાના ગવારા કિયા લેકિન ઇસ્લામકો ન છોડા

(હિસ્ટરી ઓફ ઇસલામ આરથર ગિલમેન એમ. એ.)

સને ૧૯૧૩ મેં જંગે બલકાન કે મોકેપર "અસ્તરૂમજા" મુતતસિલ માલોનીકામે ચાર્સો બ્યાસી મુસલમાનોંકો મેહેઝ ઇસ બિનાપર કતલ કિયા ગયા કે ઉન્હોંને અપના પાક મઝહબ છોડના ગવારા નહી કીયા થા. મુસલમાનો કો તંગો તારીક કોઠરીયોમેં બે આબો દાના બંદ રખા ગયા. હરતરાહ ઉનકી તઝલીલ વ તેહકીર કી ગઈ આખિર સલીબકી તયગે સિતમસે તવહીદ પરસ્તીકે જુર્મમેં ઉનકો શહીદ કર દિયા ગયા.

એક મુસલમાન અબદુલ્લાહકે જીસ્મપર મટટીકા તેલ છિડક કર ઉસકે કપડોમે આગ લગાદી ગઈ. હસન આફંદીકો કત્લગાહમે ચોપાઉકી તગાહ ખડા કિયા ગયા એક બે રહેમ શખ્સ ઉસ્કી પુસ્ત, પર સવાર હો ગયા ફિર એક સંગીબ બરહારને ઉસકો કતલ કર દિયા, મુસલમાનને મરના કુબુલ કિયા મગર ઇસલામકો ન છોડા.

(માખુઝ અલ-હિલાલ કલકતા ૫-૨-૧૩)

સાલોનીકા કે કરીબ એક ગાઓંમેં બલગારીયોને બોહોત સે મુસલમાનોકો ઝિબેહ કિયા અઽર ના બાલિગ બચ્ચોં કોભી કતલ કર દિયા બાઅઝ લોગોને ઈન સફ્ફાકો સે પુછા કે-"બચ્ચોને તુમ્હારા કયા કુસુર કિયા હે ?" ઉસકે જવાબમે ઉન્હો ને કહા કે-"યે બચ્ચે બડે હોકર ઈસલામકાહી દમ ભરીગે કુતે કે પિલ્લોકો પહેલેહીસે માર ડાલના ચાહીયે તાકે બડકે ન ભોંકે. હમ એક મુસલમાનકો ભી ઝિંદા ન છોડીગે કયો કે હમ ચાહતે હય કે યુરપકો ઇસ લામસે પાક કર દે. ચુનાચે સાલોનીકા અઽર રોમેલીકી મસજીદોકે મિનારે મુનહદિમ કરદીયે ગયે, મિમબર તોડ દિયે ગયે અઽર ઊનકી ઇમારતો કો

ગિરજા બના દિયા ગયા. મુસલમાનોંને યે સબ કુછ બરદાશ્ત કિયા મગર મુરતદ ન હુએ,

(માખુઝ અલહિલાલ કલકત્તા ૫-૨-૧૩)

કૌસતરૂન મેં બારાસો મુસલમાનોકો સિર્ફ ઇસ વજેહસે કતલ કિયા ગયા કે ઉન્હોને ઇસલામ છોડના ગવારા નહીં કિયા. એક ખાતુન સઇયદા ખાનમકો ગિરફ્તાર કરકે ઉસકે નાઝુક જીસ્મપર સંગીન મારી ગઈ લેકિન વો ઇસલામ પર કાયમ રહી, ઉસને ઇનસાનીયતકા વાસ્તા દેકર રહેમકી દરખ્વાસ્તકી લેકિન ઈસકો જવાબ દિયા ગયા કે રહેમ મુસલમાનોકે લિયે નહી હય.

(માખુઝ અલ-હિલાલ કલકતા ૫-૨-૧૩)

ઇન્હી દિનોમેં અલબાનીયામેં સરવીયાકે અફસરોને એલાન કિયા કે હમારા મકસદ યે હય કે હમ અલબાનીયાકી ઝમીનકો મુસલમનોસે પાક કરદેં, અવ્ર બિલા તાઅમ્મુલ મુસલમાનોંકો તહે તયગ કરદેં. સરવી અફસરોંકે ઇસ એલાનસે મુતઅસ્સીબ વેહશી અવ્ર જાહિલ સરવીયો મે આગસી લગ ગઈ, ચુનાચે કમાનુઇ અવ્ર અસકુબમે તીન હઝાર મુસલમાનોંકો શહીદ કર દિયા ગયા, પરસ્તનામે પાંચ હઝાર

મુસલમાનોકો ઝિબેહ કિયા ગયા, સલ્જાકે કરીબ નવસો પચાસ મુસલમાનોકો કત્લ કિયા ગયા લેકિન ઈન મકામાતપર એક મુસલમાનભી ઇસાઈ નહી હુવા, અગ્ર હર મુસલમાનને બહાદુરીસે જાન દેદી.

(માખુઝ અલ-હિલાલ કલકતા,)

અલબાનીયામે મુસલમાનો પર બે ઈન્તિહા મઝાલિમ હુએ. મી. મિલફોર્ડ અગ્કિન્સ કહેતે હૈંય કે – " મરવીઓં અગ્ર યુનાનીયોને જો મુસલમાનો પર મઝાલીમ કિયે ઉનકા મકસદ યે થા કે જીતને મુસલમાન હૈંય ઈસાઈ હો જાયે વગ ન ઝમીનકો ખાલી કરકે જેરે ઝમીન જા બસે મગર બા વુજુદ સખ્તો શદીદ મસાયબ ઝીલનેકે મુસલમાન ઈસલામ પર સાબિત કદમ રહે અગ્ર એક શખ્સભી ' સલામસે મુરતદ ન હુવા.

(માખુઝ અલ હિલાલ કલકતા ૨૬ ૭-૧૩)

સને ૧૯૧૯ મેં જગે યુરપકે મોકેપર જબ યુનાનીયોને સ્મિરનો પર કબઝા કિયા તો જહાં ઉન્હોને મકતુલ રિઆયાપર બોહોતસે ઝુલ્મો સિતમ ઢાયે વહા મુસલમાનોકી સબમે ઝિયાદા કીમતી શય યાને ઉનકે મઝહબ પરભી હમલા કિયા યુનાંચે સમિનોકી

અનજુમન મુહાફિઝે હુકુકે મુસલેમીનને જો રિપોર્ટ હાલાતે સમિનાં કે મુતઅલ્લિક તવફીક પાશા સદર મજલીસે સુલેહકી ખિદમતમે ભેજી ઉસમેં દરજ હય કે-" ફત્હીબે, નાદિરબે ફખરૂદ્દીન આફંદી, અહમદબે, અહસાન આફન્દી, અહમદ આગા, હુસયન આફંદી, મોહસીન રજબ બે, રફીક આફંદી, ખાલિદ આફંદી સગીર હસન, સઇયદ અહમદ સુલેમાન, ફત્હીબે, ફાયક બે, હસન આફંદી, મુસ્તુફા આફંદી, હાજી યહય, હાફિઝ અરબી, હાજી રશીદ આફંદી, કાઝી મુહમ્મદ અલી, હાફિઝ અમીન આફંદી અબદી આફંદી, દાના મુહમ્મદ, ઝેહરા ખાનમ, નફીયા ખાનમ કો મહેઝ ઇસ બિનાપર કત્લ કિયા ગયા કે ઉન્હોને ઇસલામ કો છોડના ગવારા નહી કિયા અબદી આફંદી અવ્ર દાના મુહમ્મદકી આંખે નિકાલી ગઇ, નાક અવ્ર કાન કાટે ગયે ફિર ઉનકો મ ગીનોંસે હલાક કિયા ગયા. અલ્લામા ઝિયાબેકી બીવી આયશા ખાનમ કો જબરન ઇસાઇ બનાયા ગયા અવ્ર ઉનકો નાસ મેરી રખા ગયા લેકિન વો ફિર મુસલમાન હો ગઇ.

(સમિનાંમેં મુનાની મઝાલિમ સફા ૧૫-૨૫-૧૨૦ ૧૨૧-૧૨૨)

મુબએ ઈહનમેં દસ હઝાર મુસલમાનોકો કત્લ કિયા ગયા ઉનકે માલો અસબાબ કો લુટા ગયા, હરતરાહ ઉનકે મઝહબકી તવહીન કી ગઈ. મુતઅસ્સીબ યુનાની મુસલમાનોસે કહેતેથે કે-"અબ હમ તુમ્હારા મઝહબ હય." જો મુસલમાન, મેહેઝ તવહીદ પરસ્તી કે જુર્મમેં શહીદ કિયે ગયે ઉનમેસે બાઅઝ કે નામ યે હંય.

હાફિઝ ઈસમાઈલ આફંદી, અસઅદ આફંદી, આરિફ બે, સઈયદ યહયા આફંદી, લુત્ફી આફંદી, હાફિઝ મુહમ્મદ અલી ઝયદી, હફીઝ અમીન આફંદી વલી હસન, મુસ્તુફા ઈબ્રાહીમ, હાફિઝ આફંદી, શાકિર, ઉસ્માન, મુસાબે ઈસ્રાઈલી હિલમી' સુલતાન આફંદી, સિરાજએ, દાઊદ આફંદી, ઇમલાકબે, મરીયમ ખાનમ ખ્વાજા યુસુફ આફંદી, ઈબ્રાહીમ ખિલજી, અબદુલ્લા આફંદી, મોહમ્મદ હિલ્મી, શરીફ અલી, અમીના ખાનમ, ખદીજા ખાનમ, હસીના ખાનમ, આમિના ખાનમ, ફાતિમા ખાનમ,

(મમિર્નામે યુનાની મઝાલિમ સફા ૧૧૯-૧૨૪
૧૨૫-૧૨૬-૧૨૭)

બારગામોમેં મુહમ્મદ અમીન આફંદી, આસિમ બે, કાઝી મુહમ્મદ બે જઅફર આફંદી, મુહમ્મદ

ખયરૂદ્દીન આફ઼ંદી, મુહમ્મદ આફ઼ંદી જમાલ, અલીમ આફ઼ંદી, હાજી અહમદ આફ઼ંદી, હાજી રાગિબ, આયશા ખાનમ, કુલસુમ ખાનમ, ઈબ્રાહીમ આફ઼ંદી, હાફ઼િઝ મુહમ્મદ આફ઼ંદી, ઈમામે મસ્જીદે ઉમર મુલતાન ઔર તકરીબન દો હઝાર મુસલમાનોં કો જીનકે નામ મેહફ઼ુઝ નહીં સિર્ફ઼ ઇસ જુર્મમે કે ઉન્હોને ઇસલામ કો છોડના ગવારા નહી કિયા શહીદ કિયા ગયા.

મેનેસીયામેં મુસ્તુફ઼ા બે કો શહીદ કિયા ગયા, મુહમ્મદ બે મુફ઼્તી કામિલ આફ઼ંદી, મુફ઼્તી ઈબ્રાહીમ આફ઼ંદી મુહમ્મદ હુસયન આફ઼દી, કાદિર આફ઼ંદીકો નિહાયત બે રહેમી કે સાથ ઝદોકોબ કિયા ગયા લેકિન વો તમામ અઝીયતેં બરદાશ્ત કરનેકે બાઅદભી ઈસ્લામપર કાયમ રહે.

(ચુનાની મઝાલિમ સફ઼્હા, ૧૮)

સેવરે હિસારમેં શફ઼્કત આફ઼દી ઔર રમઝાન આફ઼ંદી કો જબરન ઈસાઈ બનાનેકી કોશીશ કી ગઇ ઔર ઉનકે નામ લિફ઼્ટર ઔર ડમેટરી તજવીઝ કિયે ગયે લેકિન વો ઇસલામપર સાબિત કદમ રહે,

(ચુનાની મઝાલિમ સફ઼્હા ૧૮)

કરચએ સોમામેં કાઝી વલી આફ઼ંદીકી દોનો આખે નિકાલી ગઇં અવર ઉનકો શહીદ કરદિયા ગયા. મુસ્તફા આફંદીકી ટાગે એક આરેસે ચીરી ગઇ. મુહમ્મદ સાલેહ ઈબ્ને ખલીલ આફંદી અવર સુલેમાન બિન હુસયન આફંદીકો ગોલી સે માર દિયા ગયા મગર મરતે મરતે ઇસલામી કલેમા ઝબાનસે ન છોડા

(યુનાની મઝાલિસ સફા ૬૫)

ગરઝકે ઇન પરસ્તારાને હક પર હર તરાહકે ઝુલ્મો સિતમ હુવે. ઉન્હોને હર કિસમકી તકલીફે અવર અઝીયતે બરદાસ્ત કી હત્તા કે અપની જાન તકમે દરેગ નહી કિયા લેકિન ઝિંદગીકે આખરી લમહે તક ઇસલામ પર કાયમ રહે અવર હમારે લિયે મિસાલ છોડ ગયે

તમામ શુદ.

જાંબાઝ મુસલિમ.

વાકઈ મુસલમાન બન સકતા હય જો અપને દીનો મઝહબપર મઝબુતીસે કાયમ હો. લેકિન કયા આજ કે જહાલતકે ઝમાને મેય જબકે આમ તવર પર મુસલમાન અપને દીનસે બે ખબર અવર બે પરવા હય જાંબાઝ મુસલિમકા લકબ હાસલ કરને કે હકદાર હય? ઈસકા જવાબ અફસોસ કે સાથ નફીમે દિયા જાયગા કયો કે ઈનદિનો મુસલમાનો પર જહાલતકા દવર દવરા હય અવર મુસલમાનોકા બડા હિસ્સા અપને મુકદ્દસ દીનસે બે બહેરા અવર ઉસકે અરકાનસે ન વાકિફ હય, અવર અગર કુચ્છ લોગ હય તો ગુજરાતમે ઝિયાદાતર અરબી ફારસી અવર ઉર્દુસે ના વાકિફ હે અવર ગુજરાતી ઝબાન કે ઝરીએ સે દીની મઅલુમાત હાસલ કરના ચાહતે હય અયસે લોગો કે લિયે હમને

અરકાને ઈસલામ

નામકી કિતાબ ઉરદુ ઝબાન અવર ગુજરાતી હરફ મે શાયે કી હય જીસમે પંચા કલમે, ઈમાને મુફસ્સલ, ઈમાને મુજમ્મલ અરબી અવર ઉરદુ તરજુમે કે સાથ દરજ હય અલાવા વુઝુકી નીયત અવર ઉસકી પુરી તરકીબ, તયમ્મુમ અવર ગુસલકી નીયતે અવર તરકીબ દિન ભરકી તમામ નમાઝોકી અરબી નીયત તરજુમે કે સાથ લિખી હય નમાઝ પઢનેકી પુરી તરકીબ પાવ સિપારેકી સુરતો કે સાથ દરજ કી હય અલાવા. અતહ્હીયાત, દુઆએ કુનુત, દુઆએ માસુરા અવર દીગર દુઆએ લિખી હય, જુમા, તરાવીહ, તહજ્જુદ, ઈદેન, જનાઝા મુસાફર, બીમાર અવર અવરતોકી નમાઝોકા હાલ દરજ હય. રમઝાન શરીફકે રોઝોકા મુફસ્સલ હાલ, ઝકાતો હજકે મસાયલ, કફન, દફન, અવર મુરદે કો ગુસલ દેનેકા અવર બચ્ચે કે અકીકેકા તરીકા ભી લિખા

હય. મુખ્તસિર યે કે ઇસ. કિતાબમેં ઇસ્લામ કે પાંચો અરકાનો હાલ દરજ હય જો ઉરદુ ઝબાનસે ના વાકિફ મુસલમાનોં ભાઇયોં લિયે નિહાયત ઝુરૂરી હય. કીમત સિરફ ૯ આને.

જો હઝરાત બડી તેઅદાદમે ખરીદ કર અપને નમાઝ રોઝેસે ના વાકિફ ભાઇયો મેં મુફત તકસીમ કરના ચાહતે હો ઉનકે લિયે સવાબે જારીયા હય. કીમત મેં ખાસ કમી કી જાયગી.

બદરૂદ્દીન હુસેનદ્દીન નિઝામી, } **અમીર હુસન નિઝામી**
તીન દરવાઝા અમદાવાદ } પાચપટી-અમદાવાદ.

ફાતિહેકા મોહતાજ હંય

મુસલમાનોને ગુજરાતકી જહાલતને યહાંતક અંધેર કર રખા હય કે ઉનમેકા બોહોત બડા હિસ્સા ફાતિહેકા ભી મોહતાજ હય અપને બાપદાદા યા કરીબી રિશ્તેદારો કો ફાતિહા દિલવાના હો તો મસજીદમે મુલ્લા યા કિસી પઢે લિખે મુસલમાનકો બુલાના પડતા હય ઇન તમામ તકાલીફોં કો દુર કરને કે લિયે હમને [illegible]

દુઆએ ફાતિહ

નામકી કિતાબ ગુજરાતી હુરૂફ મંય તૈયાર કી હય જીસમેં કુરઆને મજીદકી સુરતે અવ્ર મખસુસ આયાત જો ફાતેહામેં પઢીજાતી હય દરજ હય. હર મુસલમાન આસાની સે પઢ કર અપને [illegible] મુતઅલ્લેકીન કો સવાબ પહોંચા સકતા હય. કીમત સિરફ [illegible] આને.

ઝિયાદા તેઅદાદ મે ખરીદ કર મુફત તકસીમ કરનેવાલો [illegible] બોહોત કમ કીમતપર દેંગે,

---

ઉર્દુ ઝબાન અઓર ગુજરાતી હુરૂફકી ચંદ દીની કિતાબેં

રૂકનેદ્દીન—ઇસ લાજવાબ અઓર બેમિસલ કિતાબમે તમામ ફિકહ કે મસાયલ સવાલો જવાબમે ફિકહકી બડી બડી મુસતનદ કિતાબોકે હવાલોકે સાથ લિખે હય કોઇ મસ-અલા અયસા નહી કે જીસકા ખુલાસા ઇસ કિતાબમે નહો ઇસ કિતાબકે મુસનનિફ સાહબને દરિયાકો કુઝેમે ભરદિયા હય એક કિતાબ મંગવાકર આપ અપને પાસ રખીએ ઇનશા અલ્લાહ કિસી મવલવી સાહબ કે પાસ કોઇ મસઅલા દરિયાફત કરનેકી હાજત ન હોગી બલકે હઝારો કો આપ ફાયદા પહોંચાઇંગે અઓર બડા કારેખેર હોગા કીમત ૧-૮-૦

[illegible] કહેફ—યે કુરાન શરીફકી એક સુરત હય, જુમા કે [illegible] પઢનેકા બહોત સવાબ હય દોજહાકે સરદાર હઝરત જનાબ રસુલે મકબુલ સલ૦ ફરમાતે હય કે—"જો શખ્સ યે સુરત જુમાકી રાતકો યા જુમાકે રોઝ પઢેગા આઇન્દા જુમા તક ઉસકે ગુનાહ નહી લિખે જાઇંગે બલ્કે અઓર તીન રોઝ ઝિયાદા, અઓર બહોતસે ફઝાયલ હય યહા મુખ-તિસર લિખે હય કીમત ૦-૪-૦

આદમ ફિલ હદીસ—યે હદીસ શરીફકી નિહાયત ઉમદા કિતાબ હય ઇસકા નામ ઝવાજીર હી દી બી હય ઇસમે

तुल भाग बाज़ हय अव्र हम मुसलमान के पढ़ने के काबिल हय कीमत एक रुपीया

मवजे कवसर

जनाब दिलगीर साहब चवधरी नामी हिंदु शायरने जनाब रसुले अकरम सल० की शानमे न्अत शरीफ सहाबाए किराम रदी० अव्र अहले बयते अतहार अलै० की शान मे अयसे पुर तासिर कसायद लिखे हय के मुशकिल से कोइ इनका जवाब हो सकता हय "जन्नतुल बकीया" की मुसद्दस पढने के काबिल हय मीलाद शरीफकी मजलिसमे बहेतरीन मदेह पढने के लिये मवजे कवसर का जुरुर देखो. कीमत तीन आने टाइटल पर रवीने मुनव्वराकी तसवीर हय

मिलनेका पता

बदरुद्दीन हुसेनद्दीन निज़ामी, तीन दरवाज़ा—अमदावाद
अमीर हसन निज़ामी, पाचपटी अमदावाद

आफ्रीकाके सोलएजन्ट

मेनेजर युनीयन प्रीन्टीन्ग प्रेस

१०७, ग्रे स्ट्रीट डरबन (नाताल)

बरमाके सोल एजन्ट

एम. एच. अद्दु

३७४, सुरती गी अझार रंगुन.